

DE PRIJS VAN HET ONBETAALBARE

• **Hoeveel is een koraalrif waard? Het is op te zoeken in de nieuwe databank voor ecosysteemdiensten van Dolf de Groot.**

Een ecosysteem doet nuttige dingen voor de mens. Ze levert bijvoorbeeld voedsel, of zuurstof, en misschien daarnaast nog de heerlijke ervaring van een wandeling door de natuur. Al die verschillende functies noemen we ecosystemendiensten. En die zijn stuk voor stuk wat waard. Een internationaal team onder leiding van Dolf de Groot (Milieusysteemanalyse) zette ze overzichtelijk in een databank, mét een waardebeoordeling in harde valuta. Koraalrif, de kostbaarste natuur die we hebben, komt volgens databankier De Groot op 352.915 dollar per hectare per jaar, 123 keer waardevoller dan een even groot stuk grasland, de minst waardevolle grond. Maar noem de databank (zie www.es-partnership.org) vooral geen catalogus. En van het woord prijskaartje, wordt-ie ook niet vrolijk.

Wat is er mis met een prijskaartje voor ecosystemendiensten?

‘Woorden als “prijskaartje” en “kosten” duiden aan dat iets vervangbaar is. Maar het gaat hier om iets fundamenteel anders: de waarde van natuur bepalen uit het oogmerk van behoud. We proberen juist te voorkómen dat natuur verdwijnt en uitverkocht raakt. De ESVD is een databank en geen catalogus. Het gaat er om bij besluitvorming tot betere afwegingen te komen. Wij kennen waarde toe aan diensten van de natuur waar nu meestal een waarde nul op staat. Dat inzichtelijk te maken is de drijfveer.’

Hoe bereken je de waarde van een koraalrif?

‘De onderliggende vraag is: hoe maak je het maatschappelijk belang van een koraalrif inzichtelijk? De economische waarde is daar een onderdeel van, naast de ecolo-



Omgerekend naar dollars is koraalrif de meeste waardevolle natuur ter wereld.

gische waarde en de sociaal-culturele waarde: de emotionele en morele betekenis die mensen aan natuur toekennen. Probleem is dat maar een kwart van de economische waarde van ecosystemendiensten uitgedrukt wordt in geld: de marktprijs, de handelswaarde van voedsel en hout bijvoorbeeld. Aan de rest, de zuivering van water en lucht bijvoorbeeld of klimaatregulatie, hangt geen direct prijskaartje. Dan moet je dus kijken naar schaduw prijzen: vervangingswaarde bijvoorbeeld, of de schade die je vermijdt dankzij een ecosystemedienst. De databank is het resultaat van een metastudie van 320 publicaties over dit soort prijsmethodes.’

Culturele diensten als ‘spirituele ervaring’ en ‘inspiratie’ zijn sterk onderbelicht. Dat geldt ook voor emotionele waarde. Hoe komt dat?

‘Het vertalen van culturele diensten in geld roept nog veel weerstand op. Het is ook heel lastig om dat in geld uit te drukken. Misschien moet je dat ook niet willen. Wat is een boom waard, als het toevallig een heilige boom is? Of

een boom waar jij uitzicht op hebt? De natuur is in principe onbetaalbaar, gebruiken critici vaak als argument tegen het waarderen van ecosystemendiensten. Daar ben ik het op zich wel mee eens. Maar veel mensen zetten dat ethische argument niet om in goede keuzes. Het concept van ecosystemendiensten maakt inzichtelijk wat de natuur aan diensten levert. Het bewustzijnsargument is erg belangrijk.’

Vijftien jaar geleden publiceerde je in Nature een veel (meer dan 5500 keer!) aangehaald artikel over de monetaire waarde van ecosystemendiensten. Koraalriffen waren toen nog niet zo kostbaar. Hoe komt dat?

‘Koraalriffen zijn schaarser geworden. De recreatieve waarde is toegenomen. In de berekening destijds werden acht ecosystemendiensten verrekend, nu twaalf. Bovendien is het bewustzijn over ecosystemendiensten sterk toegenomen. Ik ben net met een artikel bezig waarin we de studie van toen vergelijken met die van nu. Eén cijfer wil ik Resource wel verklappen.

Destijds was de totale waarde van alle ecosystemen omgerekend naar huidige prijzen 47 triljoen (een miljard miljard) dollar per jaar. Uit onze berekening blijkt dat die waarde nu 150 triljoen is. Drie keer zoveel dus.’

Wat leveren al die berekeningen nou op?

‘Het einddoel is een duurzame maatschappij. Dat kan alleen als we eerlijk zijn over de werkelijke kosten van natuurverlies. Langzaam gaan we ook wel in de goede richting. Natuur die verloren gaat door bouwactiviteiten moet tegenwoordig worden gecompenseerd. Koolstofopslag, daar keek men twintig jaar geleden naar tegenaan. Nu hebben we programma’s als REDD, waar dit soort berekeningen een belangrijke rol spelen. Elke supermarkt heeft tegenwoordig een behoorlijk assortiment biologische en fair trade producten. Het bewustzijn over de waarde van ecosystemendiensten begint al aardig in te dalen. Alleen gaat het helaas wel erg langzaam.’ **Roelof Kleis**